

Ο Ρόλος της Μαίας στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας

Αναστασία Τσίλια, Μαία Π.Γ.Ν.-Μ. "ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ".

Εισαγωγή

Πριν ξεκινήσουμε ν' αναλύουμε το ρόλο της μαίας στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας, ας δούμε τί ορίζεται ως "Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας" και πού αυτή ασκείται σ' ένα Σύστημα Υγείας.

Η Π.Φ.Υ. είναι η εξωνοσοκομειακή κυρίως περίθαλψη και συνήθως καλύπτει τις υγειονομικές ανάγκες μιας περιοχής μέχρι 50.000 περίπου κατοίκων και αποβλέπει στην προσφορά βασικών υπηρεσιών υγείας, καθώς και άλλων κοινωνικών και προληπτικών υπηρεσιών.

Η έννοια της Π.Φ.Υ. (Primary Health Care) καθορίστηκε σε Συνέδριο της Π.Ο.Υ. (Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας) το 1978. Ο όρος αυτός αντικατέστησε τους όρους "Εξωνοσοκομειακή Ιατρική Περίθαλψη", "Προληπτική Ιατρική" και σε πολλές παραμέτρους "Κοινωνική Φροντίδα". Ειδικότερα, με τον όρο "Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας" νοείται η ενασχόληση με τα κύρια υγειονομικά προβλήματα της κοινότητας και η παροχή προαγωγής της υγείας, πρόληψης, θεραπείας και αποκατάστασης.

Συστήματα Πρωτοβάθμιας Περίθαλψης

Υπάρχουν διάφορες μορφές συστημάτων Πρωτοβάθμιας Περίθαλψης. Κάθε χώρα ανάλογα με την υγειονομική της υποδομή σε προσωπικό και σε κτηρια-

κό εξοπλισμό, καθώς και ανάλογα με την οικονομική, πολιτιστική και κοινωνική ανάπτυξη, έχει καθορίσει ένα πρότυπο λειτουργίας. Δεν υπάρχει ένα ιδανικό σύστημα Πρωτοβάθμιας Περίθαλψης, όμως, σε κάθε σύστημα υπάρχουν τρεις συνδετικές ενότητες:

α) Ο πληθυσμός της κοινότητας ή του Τομέα Υγείας, ο οποίος δέχεται τις Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες.

β) Ο γενικός γιατρός, η μαία και η νοσηλεύτρια, που αποτελούν τον πυρήνα των Πρωτοβάθμιων Υπηρεσιών Υγείας.

γ) Τις Εξειδικευμένες Υπηρεσίες Υγείας, π.χ. ειδικευμένοι γιατροί, όπως παιδίατροι, γυναικολόγοι κ.ά.

Στην Ελλάδα, Π.Φ.Υ. ασκείται στα Κέντρα Υγείας κάθε νομού ή περιφέρειας, στα ΠΙΚΠΑ, στα Κέντρα Υγείας Αστικού Τύπου και στο ΙΚΑ.

Ο ρόλος της Μαίας στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας

Ο ρόλος της μαίας στην Π.Φ.Υ. είναι βασικός, αποτελεί τον πυρήνα των υπηρεσιών και είναι διπλός: α) ο ρόλος της σε σχέση με τη γυναίκα που απευθύνεται στις υπηρεσίες της Π.Φ.Υ. και β) ο ρόλος της σε σχέση με το Σύστημα Υγείας. Και στις δύο αυτές περιπτώσεις ο ρόλος της είναι:

1. Συμβουλευτικός
2. Συνεργατικός
3. Κατευθυντικός

Όσον αφορά το ρόλο της σε σχέση της με τη γυναίκα:

1. Συμβουλευτικός: Γιατί είναι ο άνθρωπος που θα τη συμβουλευτεί σχετικά με την εγκυμοσύνη, τον τοκετό, τη λοχεία, το θηλασμό, τη μητρική τέχνη, τον οικογενειακό προγραμματισμό, την πρόληψη (test pap, εξέταση μαστού) και τα τυχόν γυναικολογικά ή μαιευτικά προβλήματα που της παρουσιάζονται.

2. Συνεργατικός: Γιατί θα πρέπει να συνεργαστεί μαζί της και να καταλάβει τις ανάγκες της και τα δεδομένα ψυχολογίας της, καθώς και τα ειδικά προβλήματα υγείας που μπορεί να αντιμετωπίζει. Επίσης, πρέπει να συνεργαστεί μαζί της και στα μαθήματα ανώδυνου τοκετού, για να έχει καλύτερα αποτελέσματα.

3. Κατευθυντικός: Γιατί θα πρέπει να δίνει τις σωστές κατευθύνσεις στη γυναίκα. Δηλαδή, σε ποιο Μαιευτήριο θα γεννήσει ή για την επιλογή της για το πού θα γεννήσει, δηλ. στο σπίτι, στο Κέντρο Υγείας ή στο Μαιευτήριο, για τα κριτήρια με τα οποία θα επιλέξει το χώρο, για τον τρόπο που θα γεννήσει κλπ. Επίσης, ένας άλλος κατευθυντικός ρόλος είναι όταν η γυναίκα αντιμετωπίζει ειδικά προβλήματα, όπως π.χ. σακχαρώδη διαβήτη, καρδιοπάθεια κ.ά., τότε πρέπει να της συστήσει τον ειδικευμένο γιατρό του Κέντρου, ώστε ν' αντιμετωπιστούν όλες αυτές οι τυχόν παθολογικές καταστάσεις.

Τέλος, ο ρόλος της μαίας σε σχέση με το Σύστημα Υγείας είναι βασικός, γιατί θα πρέπει να λειτουργεί σαν μια ομάδα για τη φροντίδα της υγείας της γυναίκας και πρέπει να είναι:

1. Συμβουλευτικός: Γιατί θα πρέπει να συμβουλεύει και να συμβουλεύεται άλλες ειδικότητες υγείας, αλλά να διατη-

ρεί την κύρια υπευθυνότητα για τη γυναικεία φροντίδα.

2. Συνεργατικός: Είναι ο ρόλος κατά τον οποίο η μαία συνεργάζεται με κάποιον άλλο γιατρό στα Κ.Υ. –συνήθως με το γενικό γιατρό– και μαζί αντιμετωπίζουν τη φροντίδα της γυναίκας ή του νεογνού, όταν αυτά παρουσιάζουν επιπλοκές, σύμφωνα με αμοιβαία συμφωνία και τα πλάνα της φροντίδας.

3. Κατευθυντικός: Όταν η κατάσταση δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί στο Κ.Υ. και χαρακτηρίζεται “υψηλού κινδύνου”, τότε κατευθύνει τη φροντίδα της σε Δευτεροβάθμια ή Τριτοβάθμια Μονάδα Υγείας για την αντιμετώπιση επιπλοκών ή παθολογικών καταστάσεων.

Έτσι, λοιπόν, στην Π.Φ.Υ. ο ρόλος της μαίας είναι πολύ σημαντικός, γιατί εκφράζει με τον καλύτερο τρόπο τις υπηρεσίες που μπορεί να προσφέρει, σύμφωνα με τη φιλοσοφία, τη δεοντολογία και τη νομοθεσία του επαγγέλματός της.

